

УДК 338.48:316.7:17(477.41)

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ
ВІДЧУЖЕННЯ ЯК ОБ'ЄКТА ТУРИЗМУ ТА ПАМ'ЯТІ:
ЕТИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ**

Гетьман Х. С., Єпик Л. І.

Сумський національний аграрний університет

E-mail: kristia1529@gmail.com, larusyabarabash2017@gmail.com

Трансформація Чорнобильської зони відчуження як об'єкта туризму та пам'яті є складним і багатовимірним процесом, що поєднує історичний, культурний, етичний та соціально-економічний виміри. Територія, яка виникла внаслідок аварії на Чорнобильській атомній електростанції, поступово набуває нового статусу – не лише як простір екологічної катастрофи, але й як місце пам'яті, наукового пізнання та специфічного туристичного інтересу.

У сучасному контексті Чорнобильська зона відчуження розглядається як об'єкт так званого «темного туризму», що передбачає відвідування місць, пов'язаних із трагічними подіями. Такий тип туризму має суперечливий характер, адже з одного боку він сприяє збереженню історичної пам'яті та підвищенню обізнаності суспільства про наслідки техногенних катастроф, а з іншого – може призводити до поверхневого або сенсаційного сприйняття трагедії [1]. Важливим аспектом трансформації зони є її осмислення як простору пам'яті. Формування відповідних наративів, створення музеїв, меморіальних об'єктів та освітніх програм сприяє глибшому розумінню подій Чорнобильської катастрофи та їхнього впливу на суспільство. У цьому процесі особливу роль відіграє етичний підхід, що передбачає повагу до постраждалих, уникнення комерціалізації трагедії та відповідальне ставлення до історичного контексту.

Соціально-економічний вимір розвитку туризму в зоні відчуження полягає у створенні нових можливостей для регіону, зокрема у сфері зайнятості, розвитку інфраструктури та залучення інвестицій. Туризм може виступати інструментом популяризації України на міжнародному рівні, а також сприяти розвитку наукових і освітніх ініціатив. Водночас важливо

забезпечити баланс між економічними інтересами та збереженням унікальності території [2].

Суттєвим викликом є забезпечення безпеки відвідувачів, контроль за дотриманням екологічних норм та обмеження антропогенного впливу на територію. Не менш важливим є формування відповідальної поведінки туристів, що передбачає усвідомлення значення цієї території як місця трагедії, а не лише об'єкта цікавості.

Отже, трансформація Чорнобильської зони відчуження як об'єкта туризму та пам'яті є складним процесом, що потребує комплексного підходу та врахування етичних, соціальних і економічних чинників.

Список літератури:

1. Іванов А. М. «Темний» туризм як один з перспективних видів туризму. Бізнеснавігатор. 2021. № 5. С. 186-191.
2. Романова А. А. Види туризму та їх класифікація у контексті сучасних тенденцій розвитку туристичної індустрії. Економіка та управління національним господарством. 2022. № 4 (65). С. 13-19.

УДК 911.3:39:911.37(477.41)

ЕТНОГЕОГРАФІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІССЯ: ВІД ТРАДИЦІЙНОГО РОЗСЕЛЕННЯ ДО ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ

Гончаренко С. О., Єпик Л. І.

Сумський національний аграрний університет

E-mail: cofia20191981@gmail.com, larusyabarabash2017@gmail.com

Полісся – унікальний регіон України, що охоплює північну частину країни, межує з Білоруссю та охоплює території Волинської, Рівненської, Житомирської та Київської областей. Ця територія вирізняється своєю природною різноманітністю: широкі ліси, численні болота, річки та озера створюють специфічний ландшафт, який історично впливав на характер людського поселення та соціокультурні практики місцевих спільнот.

Однією з найзначніших трансформацій стало будівництво Чорнобильської атомної електростанції на межі 1970 – 1980-х років. Цей проєкт радикально змінив етногеографічну карту